

Innst. S. nr. 236

(2000-2001)

Innstilling fra kommunalkomiteen om ILOs 88. internasjonale arbeidskonferanse i Genève, 31. mai - 15. juni 2000

St.meld. nr. 40 (2000-2001)

Til Stortinget

Sammendrag

Arbeidskonferansen, mai-juni 2000

Stortingsmeldinga gjeld ILOs 88. internasjonale arbeidskonferanse i Genève, 31. mai - 15. juni 2000 og Noregs stilling til konvensjon nr. 183 om mødrevern i arbeidslivet, som blei vedteken på konferansen.

Konferansen vedtok ein særskild resolusjon som sterkt fordømmer Myanmar (Burma) for grove brot på dei mest grunnleggjande prinsippa som organisasjonen står for.

Sudan blei ført opp under ein særskild paragraf for grove brot på konvensjon nr. 29 om tvangsarbeid.

Kamerun blei ført opp under ein særskild paragraf for grove brot på konvensjon nr. 87 om foreiningsfri- dom og vern av organisasjonsretten.

Venezuela vart òg kritisert for grove brot på konven- sjon nr. 87.

Konferansen vedtok også ein særskild resolusjon om HIV/AIDS og arbeidslivet.

Det blei vidare vedteke særskilde konklusjonar om utvikling av menneskelege ressursar, opplæring og utvikling.

Konferansen behandla eit utkast til ein ny konven- sjon og ei tilråding om tryggleik og helse i jordbruket for første gong. Dei skal behandlast ferdig på ILOs arbeidskonferanse i juni 2001.

Framlegging for Stortinget av vedtak gjort på Arbeids- konferansen i juni 2000

Til spørsmålet om norsk ratifikasjon av konvensjon nr. 183 og rekommandasjon nr. 191 om mødrevern i arbeidslivet er det i meldinga gjeve att fråsegner frå: Sosial- og helsedepartementet, Direktoratet for arbeidstilsynet, Barne- og familiedepartementet, Nærings- og handelsdepartementet, Næringslivets Hovedorganisasjon, Norsk Sjømannsforbund, Norsk arbeidsgiverforening med offentlig tilknytning, Kom-

munes Sentralforbund, Landsorganisasjonen i Noreg og Norges Rederiforbund.

Dessutan har spørsmålet vore drøfta i Den norske ILO-komiteen som har gjeve følgjande fråsegn:

"Møtet konkluderte med å tilrå at Norge ikke kan ratifisere konvensjonen nå. Det er nødvendig å arbeide videre med flere av spørsmålene før en eventuelt kan foreslå ratifikasjon av konvensjonen. Bl.a. vil det være nødvendig å få avklart nærmere enkelte artikler med Arbeidsbyrået i Genève. Møtet var av den oppfatning at det er naturlig å drøfte saken på nytt etter at de nød- vendige avklaringer er blitt foretatt."

Arbeids- og administrasjonsdepartementet meiner at Noreg ikkje bør ratifisere eller tiltre rekommandasjo- nen no. Departementet er vidare av den meining at det er naudsynt med ei nærmare avklaring av nokre av reglane i konvensjonen sett i høve til norsk lovgiving og praksis, før Regjeringa eventuelt gjer framlegg om ratifikasjon av konvensjonen. Dette gjeld mellom anna artiklane nr. 8 (vern av ansettelsesforhold og ikke-dis- kriminering) og nr. 10 (ammende mødre).

Departementet finn det naturleg at saka blir lagd fram for Stortinget på nytt etter at desse spørsmåla har blitt avklara.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeider- partiet, lederen Berit Brørby, Aud Gaun- dal, Einar Johansen, Leif Lund og Bjør- nar Olsen, fra Kristelig Folkeparti, Kurt- Arne Langeland og Ivar Østberg, fra Høyre, Sverre J. Hoddevik og Erna Sol- berg, fra Fremskrittspartiet, Torbjørn Andersen og Lodve Solholm, fra Senter- partiet, Magnhild Meltveit Kleppa, og fra Sosialistisk Venstreparti, Karin Andersen, viser til at det var arbeidsgiverne som

fremmet resolusjon nr. 1 om HIV/AIDS og arbeidslivet, men at den hadde full støtte fra arbeidstakerne og en rekke regjeringer. Epidemien er, i tillegg til sykefravær og dødsfall blant ansatte, et alvorlig problem for arbeidslivet i en rekke land. Spesielt rammet er Afrika, men også Sør- og Sørøst Asia og Karibia. Problemene er bl.a. utstøting og diskriminering i arbeidslivet, foreldreløse barn (økt barnearbeid) og økt byrde for eldre arbeidstakere. Komiteen viser til at det var stor enighet om at både arbeidsgiver- og arbeidstakersiden og myndighetene må samarbeide for å redusere spredningen av HIV/AIDS og ta hånd om de problemene som allerede eksisterer. Komiteen mener disse problemene er så store at det var riktig at ILO vedtok resolusjonen, og viser til at Regjeringen i samarbeid med ILO utarbeider planer om på hvilken måte Norge kan bidra i dette arbeidet.

Komiteen viser ellers til at Norge sammen med de nordiske landene var forslagsstillere til den ene resolusjonen om likestilling. Komiteen mener dette er riktig, både at likestillingsspørsmålet er på dagsorden, og at de nordiske landene samarbeider både om tema og praktisk arbeid.

Komiteen viser til at Arbeids- og administrasjonsdepartementet har anbefalt at Norge ikke ratifiserer konvensjon nr. 183 og rekommandasjon nr. 191 om mødrevern nå. Komiteen viser til de synspunktene som er kommet fram, og at en del avklaringer må gjøres før ratifisering. Komiteen tar dette til etterretning, og vil ha endelige synspunkter på dette når saken legges fram for Stortinget.

Før øvrig har komiteen ingen merknader og tar St.meld. nr. 40 (2000-2001) til orientering.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti vil påpeke at selv om en eventuell ratifisering av konvensjonen ikke vil medføre særlige endringer i norske kvinners rettigheter, er det viktig at Norge, som et internasjonalt foregangsland på området, kan ratifisere en konvensjon som gir relativt begrensede, men like fullt viktige rettigheter for kvinnelige arbeidstakere, så raskt som mulig. Dette medlem anser på denne bakgrunn at norsk lovgivning og praksis bør endres slik at Norge kan oppfylle

kravene i konvensjonen og tilrådingene i rekommandasjonen og at Norge deretter bør ratifisere konvensjonen og gi sin tilslutning til rekommandasjonen.

Dette medlem viser til at det i norsk rett ikke foreligger noen bestemmelse om at ammepauser eller daglig arbeidstidsreduksjon skal regnes som arbeidstid og lønnes deretter. I det avtaleregulerte arbeidslivet i Norge er de fleste kvinner dekket gjennom tariffavtaler når det gjelder rett til fri med lønn for å amme sitt barn. I tillegg fører den lange fødselspermisjonen/foreldrepermisjonen til at retten til betalte ammepauser blir et mindre problem. Ratifikasjon av konvensjonen om mødrevern kan gjøres enten gjennom allmenngjøring av tariffavtaler eller gjennom lovendring som påbyr alle arbeidsgivere å gi kvinnelige arbeidstakere som ammer, rett til fri med lønn i en viss periode.

Dette medlem vil påpeke viktigheten av at internasjonal lovgivning må ha denne type bestemmelser. Det er viktig at Norge som et foregangsland for mor og barns rettigheter følger opp med bestemmelser på dette punktet.

De fleste tariffavtaler har bestemmelser om rett til betalte ammepauser. Unntakene er hotell- og restaurantområdet og enkelte områder innen oljeindustrien. I andre avtaleregulerte områder er det bare marginale grupper som ikke er dekket av bestemmelsene om betalte ammepauser. Retten varierer fra inntil 2 timer lønnet fri pr. dag til 1 time pr. dag inntil barnet er fylt 1 år.

Dette medlem viser til at Norge i dag ikke har et sterkt stillingsvern for kvinner i en periode etter tilbakevending fra permisjon. De bestemmelser om dette som er fastsatt i mødrekonvensjonen bør kunne innarbeides i arbeidsmiljølovens § 65.

Komiteens tilråding

Komiteen har ellers ingen merknader, viser til meldingen og rå Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

St.meld. nr. 40 (2000-2001) - om ILOs 88. internasjonale arbeidskonferanse i Genève, 31. mai - 15. juni 2000 - vedlegges protokollen.

Oslo, i kommunalkomiteen, den 15. mai 2001

Berit Brørby
leder

Aud Gaundal
ordfører

Erna Solberg
sekretær